

SAT-2G.307-2-PP-02

Дейност на методическото обединение в училище

Валентина Василева

Activity of methodological unification in school

Valentina N. Vasileva

Abstract: *The methodological work at school is a special set of practical activities based on the achievements of science, the accumulated teaching experience and is aimed at comprehensively enhance their competencies and professional skills of teachers and educators. The complex of activities aimed at enhancing the creative potential of teachers in schools to improve the quality and effectiveness of education - educational process.*

Key words: *school, methodological unification, teacher, qualification*

ВЪВЕДЕНИЕ

Непрекъснатото повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти е процес на усъвършенстване и обогатяване на компетентностите им, насочено е към личностното и кариерното им развитие с цел ефективно изпълнение на изискванията на заеманата длъжност.

Промените в обществените отношения, появата на етническо разнообразие в българското училище, различните ситуации в учебно – възпитателния процес, изискват промени на ролята и компетентностите на педагога.

Методическото обединение спомага за повишаване професионалното майсторство на учителя или възпитателя. То създава предпоставки за взаимопомощ между педагозите, за да се осигури съвременно ниво на преподаване и да се повиши качеството на обучение и възпитание на подрастващото поколение. Усъвършенстването на учебно – възпитателния процес е възможно чрез актуализиране или усъвършенстване на придобити и/или придобиване на нови допълнителни компетентности от педагогическия специалист. На тази основа би се реализирала политиката на институцията за осигуряване на напредък и подобряване на образователните резултати на децата и на учениците, за тяхната подкрепа и консултиране.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Методическата работа предполага подготовка и повишаване на квалификацията на педагогическите кадри по отношение на цялостната педагогическа дейност. Според Бабански, в издадената през 1988 г. книга „Методическа работа в училище: организация и управление“, методическата работа се определя като „Цялостна, основана на достиженията на науката и на педагогическия опит и на конкретния анализ на учебно – възпитателния процес, система от взаимосвързани мерки, действия и мероприятия, насочени към всестранно повишаване на квалификацията и професионалното майсторство на всеки учител и възпитател (включително и мерки по управлението на професионалното самообразование, самовъзпитание, самоусъвършенстване на педагозите), към развитие и повишаване на творческия потенциал на педагогическия колектив в училището, и в крайна сметка - към усъвършенстване на учебно – възпитателния процес, постигане на оптимално ниво на образование, възпитание и развитие на учениците“. [1]

Н.В. Немова (1999 г.) определя методическата работа като „дейност за обучение и развитие на кадрите, проява, обобщаване и разпространяване на най-ценния опит, а също така и създаване на собствени методически разработки за осигуряване на образователния процес“. [3]

Националната стратегия за развитие на педагогическите кадри в Република България за периода 2014 - 2020 г. задава модел на цялостен подход и политики за подобряване качеството на образованието в страната. Тя представя насоките за действия на национално ниво за постигане целите на Европейската комисия, залегнали в Стратегия „Европа 2020“, а именно създаването на стандарти за знания, умения и компетентности на кадрите от системата на средното образование при съхраняване на българските традиции и отчитане постиженията и добрите практики на водещи в областта на образованието страни. [8]

Стратегията отговаря на необходимостта от непрекъснато обучение и квалификация на педагогическите кадри във връзка с постоянните промени в училището и в традиционните извънучилищни институции с решаващо значение за възпитанието и образованието, каквито са семейството, обществената среда, неформалните групи, медиите и др. В нея са посочени функциите и структурите, които следва да координират действията си за постигане на тясно професионалната и широко социалната компетентност на педагогическите кадри. [8]

Повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти се осъществява по програми и във форми по избор на учителя или възпитателя. Една от формите се осъществява на институционално ниво в системата на предучилищното и училищното образование по план за квалификационната дейност като част от годишния план за дейността на институцията и в съответствие с политики и приоритети, определени в стратегията за развитието ѝ, с установените потребности за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти, включително като резултат от процеса на атестиране, при отчитане и на годишните средства за квалификация и възможностите за участие в международни и национални програми и проекти. Директорът на институцията, след обсъждане в педагогическия съвет, утвърждава правила за организирането и провеждането на вътрешноинституционалната квалификация и за отчитането на участието на педагогическите специалисти в предлаганите форми за повишаване на квалификацията.

В зависимост от потребностите, целите и съдържанието на обученията, квалификацията на педагогическите специалисти е:

1. Въвеждаща – насочена към усвояване на знания и формиране на умения, въвеждащи в професията, ориентирана е към адаптиране в образователна среда и за методическо и организационно подпомагане на младите педагози. Въвеждащата квалификация е задължителна подкрепа за педагогически специалисти:

а) постъпили за първи път на работа в системата на предучилищното и училищно образование;

б) назначени за първи път на нова длъжност, включително и на длъжност по управление на институцията;

в) заемащи длъжност, която е нова за системата на предучилищното и училищно образование;

г) заемащи длъжност след прекъсване на учителския си стаж по специалността за повече от две учебни години;

д) при промяна на учебните планове и учебните програми в училищата и на програмни системи в предучилищното образование.

2. Продължаваща - насочена към непрекъснато професионално и личностното усъвършенстване в рамките на учене през целия живот, ориентирана към кариерното развитие на педагогическите специалисти и успешната им реализация

чрез краткосрочни обучения и практикуми за периодично актуализиране на знанията по съответния учебен предмет, за развитие на умения за преподаване на ключовите компетентности, за познаване и прилагане на иновативни подходи в образователния процес, за кариерно консултиране и ориентиране на учениците, за управление на образованието.[6]

Функциите на председател на методическото обединение се изпълняват от избрания „главен учител“ и са свързани с:

- подпомагане разработването на стратегията за развитие на институцията, с актуализирането ѝ и с отчитането на изпълнението ѝ;
- планиране на вътрешноинституционалната квалификация чрез участие в подготовката на план за квалификационната дейност като част от годишния план за дейността на институцията, организиране и координиране на методическата дейност;
- организиране и координиране на обмяната на добри практики в училището, ориентирани към повишаване качеството на обучение и прилагането на интерактивни методи за работа с децата и учениците; [6]

Според чл.221 ал.3 от Закона за предучилищно и училищно образование „Педагогическите специалисти са длъжни ежегодно да повишават квалификацията си с цел подобряване качеството на работата им и повишаване резултатите и качеството на подготовка на децата и учениците“. Чл. 223 на същия закон посочва, че повишаването на квалификацията на педагогическите специалисти може да се организира и от детските градини, училищата и от централите за подкрепа за личностно развитие чрез обмяна на добри практики в различни форми, както и по международни и национални програми, като вътрешноинституционалната квалификация се измерва в академични часове и за нея не се присъждат квалификационни кредити. [5]

Методическата работа в образователната институция е изградена на принципа на научност, принципа за системност, на личностно – дейностния и диференциран подход. С участието си в методическо обединение учителите/възпитателите овладяват нови методи и подходи за учебно – възпитателна работа, за прилагането им в урочната и извънкласна дейност, както и за намиране на нови по- ефективни форми и методи на организация и провеждане на образователния процес. Подготовката и квалификацията на учителите гарантира повишаването на техния авторитет и социален статус.

Методическото обединение работи по теми, предвидени в плана за дейността на образователната институция. Планът на МО е изработен от председателя в началото на учебната година, отчитайки индивидуалните интереси за самообразование на педагозите, обсъжда се на заседание на МО, съгласува се с заместник - директора на училището по учебно-възпитателната работа и се утвърждава от директора на институцията. Планирането е предшествано от отчитане на резултатите от работата през предходната година. Това включва анализ на дейността на учителите по отношение нивото на обучение и повишаването на квалификацията и самообразованието, както и състоянието на обучението и възпитанието на децата в урочната и извънкласната дейност.

При съставяне на плана е необходимо да се отчетат и потребностите на образователната институция и целите, които трябва да се достигнат. Важно изискване е предвидените цели да бъдат реални и достижими.

Методическата работа се влияе от различни външни и вътрешни фактори. Тя трябва да е съобразена с нормативните изисквания, поставени от МОН. Освен това е необходимо да се очертаят основните приоритети, като повишаване качеството на преподаване, усъвършенстване на възпитателния процес, за да се постигне развитие на личността на ученика.

Формите на методическа дейност биват индивидуални и групови. Към индивидуалните спадат самообразование; запознаване с нормативните документи, представляващи интерес от професионална гледна точка; рефлексия и анализ на собствената педагогическа дейност; създаване на индивидуално портфолио и др.

Към груповите форми на методическата подготовка се причисляват провеждане на проблемни беседи, научни семинари, дискусии; участие в професионални курсове, мониторинг, анализ и самоанализ на учебно – възпитателната дейност; делови и ролеви игри и др.

За пълноценното провеждане на дейността в методическото обединение от значение е наличието на информационни и материално – технически ресурси. Председателят на обединението отговаря за организирането на методическата работа, на нейното съдържание, структура и форми. Критериите за определяне на ефективността от квалификационната дейност на педагогическите кадри са резултатите в учебно – възпитателната дейност с подрастващите и личния стимул на учителите да участват в провежданите заседания.

Приоритетните дейности са в направление на научно – теоретичното съдържание и усъвършенстване на професионално практическото равнище на учителите. Целенасочено се работи и за използване на иновативни подходи в работата на педагозите, успоредно с традиционните .

Основните задачи, които се залагат в плана за дейността на методическото обединение в училище са:

- запознаване на учителите с нормативните документи; с новостите в методическата и специализирана литература по отделните учебни дисциплини. [4]
- повишаване на професионалното и културно равнище на педагогическите кадри;
- стимулиране на личностната и професионална активност;
- усъвършенстване на педагогическите подходи, необходими за учебно – възпитателното взаимодействие с подрастващите;
- усъвършенстване на комуникативните умения на учителите и възпитателите;
- набелязване на мерки за творческа, активна и самостоятелна работа на учениците, както в урочната, така и в извънкласната и извънучилищна дейност.
- оказване на квалифицирана помощ и наставничество в работата с младите педагогически кадри.

Според Н.В. Немова задачите, стоящи пред методическото обединение се състоят в :

- информиране на педагогическите кадри за новостите в педагогическата теория и практика;
- обучение и развитие на педагогическите кадри чрез повишаване на квалификацията им;
- изучаване и усвояване на добри педагогически практики . [3]

Контрол върху дейността на методическото обединение осъществява директорът на училището, както и заместник - директорът по учебно – възпитателната работа, на основата на приетия и утвърден план на методическото обединение .

Пълноценното участие на педагозите в заседанията на методическото обединение допринася за формиране на следните компетентности: организационно – дейностни, контролно – оценъчни, диагностични, аналитични и умения за целеполагане .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Методическото обединение организира и провежда дейности, насочени към повишаване на квалификацията на педагозите в иновационната, изследователска и научна дейност. Успоредно с това методическата дейност обобщава знания от областта на дидактиката, теория на възпитанието, психологията и др. По този начин се осмисля натрупания педагогически опит. Това способства за преодоляването на съществуващите в работата трудности, свързани с обучението и възпитанието на подрастващото поколение.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Бабанский Ю. К. Методическая работа в школе: организация и управление : Рекомендации для руководителей шк.: Моск. гор. ин-т усовершен. учителей, НИИ управления и экономики нар. образования АПН СССР, Лаб. оптимизации пед. процесса; М., 1988

[2] Макарова Т.Н . Планирование и организация методической работы в школе. Центр «Педагогический поиск», М., 2003.

[3] Немова Н.В . Управление методической работой в школе. Сентябрь, М., 1999.

[4] Омарова В.К., Рачинская Н.П., Баринова О.Н., Шевченко Л.В. Педагогический Менеджмент и управление современной школой Учебно-методическое пособие. ПГПИ, Павлодар, 2011

[5] Закон за предучилищното и училищното образование Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., www.mon.bg

[6] Наредба за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, www.mon.bg

[7] Национален план за изпълнение на дейностите по Национална стратегия за развитие на педагогическите (2014-2020), www.strategy.bg

[8] Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри, www.strategy.bg

[9] Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението „Образование и обучение 2020”, www.strategy.bg

За контакти:

Гл.ас. д-р Валентина Василева, Катедра “Педагогика, психология и история”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: vvasileva@uni-ruse.bg